

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 26 martie 2015¹

Cauza C-511/13 P

**Philips Lighting Poland SA,
Philips Lighting BV
împotriva**

Consiliului Uniunii Europene

„Recurs — Dumping — Importuri de lămpi fluorescente compacte cu balast electronic integrat (CFL-i) originare din China, din Vietnam, din Pakistan și din Filipine — Regulamentul (CE) nr. 1205/2007 — Prejudiciu cauzat unei industrii comunitare — Definiția industriei comunitare — Noțiunea «procent semnificativ» din producția comunitară totală”

1. Prin recursul formulat, Philips Lighting Poland SA² și Philips Lighting BV³ solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene Philips Lighting Poland și Philips Lighting/Consiliul⁴, prin care acesta a respins acțiunea lor având ca obiect anularea Regulamentului (CE) nr. 1205/2007 al Consiliului din 15 octombrie 2007 de impunere a unor taxe antidumping asupra importurilor de lămpi fluorescente compacte cu balast electronic integrat (CFL-i) originare din Republica Populară Chineză, în urma unei reexaminări a măsurilor care urmează să expire, în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 384/96 și de extindere asupra importurilor aceluiași produs expedit din Republica Socialistă Vietnam, Republica Islamică Pakistan și Republica Filipine⁵, în măsura în care Regulamentul nr. 1205/2007 se aplică recurentelor.

2. Prezenta cauză oferă Curții ocazia de a se pronunța cu privire la mai multe probleme de drept delicate și care prezintă mize importante. Aceasta invită să se decidă:

- cu privire la posibilitatea instanței Uniunii Europene de a respinge acțiunea în anulare, fără a se pronunța în prealabil cu privire la cauza de inadmisibilitate de ordine publică întemeiată pe lipsa calității procesuale active;
- cu privire la aplicarea *ratione temporis* a articolului 263 TFUE;
- cu privire la calitatea unui producător comunitar de a introduce o acțiune în anularea unui regulament antidumping;

1 — Limba originală: franceza.

2 — Denumită în continuare „Philips Poland”.

3 — Denumite în continuare, împreună, „Philips Lighting”.

4 — T-469/07, EU:T:2013:370, denumită în continuare „hotărârea atacată”.

5 — JO L 272, p. 1, denumit în continuare „regulamentul în litigiu”.

- cu privire la posibilitatea instituțiilor Uniunii de a continua procedura antidumping atunci când, în urma diminuării gradului de susținere a plângerii, aceasta nu mai îndeplinește condițiile de reprezentativitate impuse de reglementare și, respectiv,
  - cu privire la definiția noțiunii de proporție majoră din industria comunitară în vederea determinării prejudiciului.
3. În prezentele concluzii, vom propune Curții să respingă recursul.
4. Vom solicita mai întâi Curții să examineze din oficiu în ce măsură recurențele au calitatea de a exercita o acțiune în anulare împotriva regulamentului în litigiu.
5. În această privință, după ce propunem Curții să efectueze această examinare în raport cu dispozițiile articolului 263 TFUE, despre care vom susține că este aplicabil *ratione temporis*, chiar dacă prezenta acțiune a fost introdusă anterior intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, vom prezenta motivele pentru care considerăm că Philips Lighting este vizată în mod direct și individual de regulamentul în litigiu, din care vom concluziona că are calitatea de a exercita o acțiune în anulare.
6. Vom arăta, în continuare, motivul pentru care Tribunalul nu a săvârșit, în opinia noastră, nicio eroare de drept prin faptul că a considerat că instituțiile Uniunii puteau continua procedura de reexaminare, chiar dacă gradul de susținere a cererii coborâse, în cursul anchetei, sub pragul de reprezentativitate prevăzut de reglementare.
7. În sfârșit, vom arăta că, deși Tribunalul a săvârșit o eroare de drept considerând că noțiunea de procent semnificativ din producția comunitară totală care figurează la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 384/96 al Consiliului din 22 decembrie 1995 privind protecția împotriva importurilor care fac obiectul unui dumping din partea țărilor care nu sunt membre ale Comunității Europene⁶, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 2117/2005 al Consiliului din 21 decembrie 2005⁷, trebuia interpretată în sensul că face trimitere la pragul minim de 25 % din această producție, menționat la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază, acesta nu a săvârșit totuși nicio eroare de drept prin înlăturarea aplicării pragului de 50 % din producția totală a produsului similar menționat de asemenea de această dispoziție, aceste două praguri, stabilite exclusiv pentru aprecierea reprezentativității plângerii, neavând legătură cu definiția industriei comunitare în vederea determinării prejudiciului. Dat fiind că recurențele se limitează să reproșeze Tribunalului că nu a aplicat în mod cumulativ aceste două praguri, fără a-i reproșa, pe de altă parte, că a săvârșit o eroare vădită de apreciere prin faptul că a considerat că un procent semnificativ din producția comunitară totală putea fi constituit de un singur producător comunitar care reprezintă aproximativ 48 % din această producție, vom propune Curții să declare că motivele sunt nefondate și să respingă, în consecință, recursul.

I – Cadrul juridic

A – Regulamentul de bază

8. Dispozițiile care reglementează aplicarea măsurilor antidumping de către Uniune, în vigoare la data la care au avut loc faptele din litigiul principal, figurau în regulamentul de bază.

6 — JO 1996, L 56, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 12, p. 223.

7 — JO L 340, p. 17, Ediție specială, 11/vol. 44, p. 15, denumit în continuare „regulamentul de bază”.

9. Articolul 3 din regulamentul de bază, intitulat „Stabilirea existenței unui prejudiciu”, prevedea la alineatul (1) că prin termenul „prejudiciu” se înțelegea, în cazul în care nu se specifică altfel, „un prejudiciu important adus unei industrii comunitare, pericolul de prejudiciu important adus unei industrii comunitare sau o întârziere semnificativă în crearea unei industrii comunitare”.

10. Articolul 4 din regulamentul de bază, intitulat „Definiția industriei comunitare”, prevedea la alineatul (1) că prin noțiunea „industrie comunitară” se înțelegea „totalitatea producătorilor comunitari de produse similare sau cei dintre ei ale căror producții suplimentare constituie un procent semnificativ în sensul articolului 5 alineatul (4) din producția comunitară totală a acestor produse”.

11. Articolul 5 din regulamentul de bază, care reglementa deschiderea procedurii de anchetă inițială care vizează stabilirea existenței, a gradului și a efectului oricărui dumping invocat într-o plângere, prevedea:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor alineatului (6), se deschide o anchetă care vizează stabilirea existenței, gradului și efectului oricărui dumping în urma înaintării în scris a unei plângeri de către orice persoană fizică sau juridică sau de către orice asociație care nu are personalitate juridică, care acționează în numele industriei comunitare.

[...]

(4) Nu se deschide o anchetă, în conformitate cu alineatul (1), decât în cazul în care s-a stabilit, pe baza unei examinări a gradului de susținere sau de opoziție a producătorilor comunitari ai produsului similar față de plângerea formulată, că plângerea a fost depusă de industria comunitară sau în numele acesteia. Se consideră că plângerea a fost depusă de industria comunitară sau în numele acesteia în cazul în care ea este susținută de producători comunitari ale căror producții reprezintă în total mai mult de 50 % din producția totală a produsului similar realizată de industria comunitară care își exprimă susținerea sau opoziția față de plângere. Cu toate acestea, nu se deschide o anchetă în cazul în care producătorii comunitari care susțin în mod expres plângerea reprezintă mai puțin de 25 % din producția totală a produsului similar realizată de industria comunitară.

[...]”

12. Articolul 9 din regulamentul de bază, care privea încheierea procedurii fără instituirea de măsuri sau impunerea de taxe definitive, prevedea:

„(1) În cazul în care o plângere este retrasă, procedura poate fi încheiată, cu excepția cazului în care încheierea ei nu este în interesul Comunității.

[...]

(4) În cazul în care din constatarea definitivă a faptelor reiese că există dumping și prejudiciu care rezultă din acesta și că interesul Comunității necesită o acțiune în conformitate cu articolul 21, se impune o taxă antidumping definitivă de către Consiliu, care hotărăște cu privire la propunerea Comisiei prezentată după consultarea comitetului consultativ. [...]

[...]”

13. Potrivit articolului 11 din regulamentul de bază:

„[...]

(2) O măsură antidumping expiră la cinci ani de la instituirea ei sau la cinci ani de la data încheierii reexaminării celei mai recente care a avut ca obiect atât dumpingul, cât și prejudiciul, cu excepția cazului în care reexaminarea a stabilit că expirarea măsurii ar favoriza continuarea sau reapariția dumpingului și a prejudiciului. O reexaminare a măsurilor care urmează să expire are loc fie la inițiativa Comisiei, fie pe baza cererii prezentate de către producătorii comunitari sau în numele lor și măsura rămâne în vigoare până la stabilirea rezultatelor reexaminării.

[...]

(5) Dispozițiile pertinente din prezentul regulament referitoare la procedurile și la desfășurarea anchetelor, cu excepția celor care privesc termenele, se aplică oricărei reexaminări efectuate în temeiul alineatelor (2), (3) și (4) [...]

[...]”

B – Regulamentele privind lămpile fluorescente compacte cu balast electronic integrat

14. În urma unei anchete deschise ulterior depunerii, la 4 aprilie 2000, a unei plângeri de către European Lighting Companies Federation, Uniunea a adoptat Regulamentul (CE) nr. 1470/2001 al Consiliului din 16 iulie 2001 privind instituirea unui drept antidumping definitiv și perceperea cu titlu definitiv a dreptului provizoriu instituit la importurile de lămpi fluorescente compacte cu balast electronic integrat (LFC) originare din Republica Populară Chineză⁸.

15. În urma deschiderii unei anchete cu privire la o eventuală eludare a acestor taxe, Uniunea a adoptat, în plus, Regulamentul (CE) nr. 866/2005 al Consiliului din 6 iunie 2005 de extindere a măsurilor antidumping definitive instituite prin Regulamentul (CE) nr. 1470/2001 pentru importurile de lămpi fluorescente compacte cu balast electronic integrat (LFC) originare din Republica Populară Chineză la importurile aceluiași produs expedit din Republica Socialistă Vietnam, Republica Islamică Pakistan și Republica Filipine⁹.

16. Regulamentele nr. 1470/2001 și 866/2005 au fost modificate ulterior prin Regulamentul (CE) nr. 1322/2006 al Consiliului din 1 septembrie 2006¹⁰.

II – Cadrul factual

17. În urma publicării unui aviz de expirare a măsurilor adoptate prin Regulamentul nr. 1470/2001, Comisia a fost sesizată cu o cerere de reexaminare de către Community Federation of Lighting Industry of Compact Fluorescent Lamps Integrated, care acționa în numele Osram GmbH¹¹.

18. La 12 iunie 2006, Comisia a adresat un chestionar celor patru producători comunitari de lămpi fluorescente compacte cu balast electronic integrat¹², și anume GE Hungary Ipari és Kereskedelmi Zrt¹³, Osram, Philips Lighting și SLI Sylvania Lighting International¹⁴. Osram și GE Hungary au arătat că erau în favoarea deschiderii unei proceduri de reexaminare, Philips Poland a comunicat opoziția sa față de o asemenea procedură, iar Sylvania nu a răspuns la chestionar.

8 — JO L 195, p. 8, Ediție specială, 11/vol. 24, p. 105. Regulament astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1322/2006 al Consiliului din 1 septembrie 2006 (JO L 244, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 48, p. 187).

9 — JO L 145, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 40, p. 163.

10 — JO L 244, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 48, p. 187.

11 — Denumită în continuare „Osram”.

12 — Denumită în continuare „LFC”.

13 — Denumită în continuare „GE Hungary”.

14 — Denumită în continuare „Sylvania”.

19. Considerând că existau elemente de probă suficiente pentru a justifica deschiderea procedurii de reexaminare, Comisia a inițiat o anchetă cu privire la perioada cuprinsă între 1 iulie 2005 și 30 iunie 2006.

20. La 26 noiembrie 2006, GE Hungary a indicat Comisiei că nu mai era la acea dată în favoarea menținerii măsurilor antidumping în discuție, în timp ce Sylvania a informat-o, la 19 decembrie 2006, că ea considera că nu era în interesul Comunității ca măsurile antidumping să fie menținute.

21. La 10 iulie 2007, Comisia a comunicat o scrisoare de informare prin care a transmis intenția sa de a propune încheierea reexaminării. În această scrisoare, Comisia a explicat printre altele că, deși, la deschiderea reexaminării, cererea era susținută de un procent semnificativ din producția comunitară, producția cumulată a producătorilor care se opuneau cererii reprezenta pe viitor puțin peste 50 % din producția comunitară totală. În consecință, aceasta concluziona că măsurile antidumping trebuiau abrogate, iar procedura încheiată.

22. La 24 și la 25 iulie 2007, Philips Poland și Community Federation of Lighting Industry of Compact Fluorescent Lamps Integrated au prezentat observații cu privire la scrisoarea respectivă.

23. Printr-o nouă scrisoare de informare din 31 august 2007, Comisia a transmis părților interesate că ajunsese în final la concluzia că trebuia să prelungească cu un an, în interesul Comunității, perioada de aplicare a măsurilor antidumping în discuție.

24. La 15 octombrie 2007, Consiliul Uniunii Europene a adoptat regulamentul în litigiu.

III – Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

25. Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 21 decembrie 2007, reclamantele au solicitat anularea regulamentul în litigiu.

26. În susținerea acțiunii lor, acestea au invocat trei motive, dintre care primele două erau întemeiate pe încălcarea articolului 3 alineatul (1), a articolului 9 alineatele (1) și (4), precum și a articolului 11 alineatul (2) din regulamentul de bază.

27. Philips Lighting a susținut în special, pe de o parte, că instituțiile Uniunii nu puteau continua procedura antidumping în ipoteza unei reduceri a nivelului de susținere a plângerii și, pe de altă parte, că Consiliul nu se putea întemeia doar pe datele Osram pentru a aprecia prejudiciul cauzat industriei comunitare în măsura în care producția acestei societăți, care reprezenta doar aproximativ 48 % din producția comunitară totală, nu putea fi considerată că ar constitui un „procent semnificativ” din aceasta.

28. Întrucât Consiliul a formulat îndoieli cu privire la admisibilitatea acțiunii prin contestarea calității procesuale active a reclamantelor, Tribunalul a considerat că era necesar, în scopul economiei de procedură, să examineze de la bun început motivele, fără a se pronunța în prealabil cu privire la admisibilitatea acțiunii, aceasta din urmă fiind, în orice caz, lipsită de temeii.

29. Tribunalul a respins primele două motive în urma unui raționament în două etape.

30. În primul rând, Tribunalul a examinat problema dacă instituțiile Uniunii puteau continua procedura de reexaminare în pofida faptului că nivelul de susținere a plângerii coborâse sub pragul de 50 % menționat la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază.

31. Acesta a început prin a reaminti la punctele 75-78 din hotărârea atacată că, în timp ce cererea de deschidere a procedurii de reexaminare fusese susținută inițial de Osram și de GE Hungary, care reprezentau împreună peste 50 % din producția comunitară totală de CFL-i, în timp ce Philips Poland își exprimase opoziția, iar Sylvania nu adoptase o poziție, situația s-a modificat totuși câteva luni mai târziu, atunci când, în cursul anchetei, GE Hungary și Sylvania au comunicat Comisiei că se opuneau pe viitor menținerii măsurilor antidumping în discuție, ceea ce a avut consecința că nivelul de susținere a cererii de reexaminare, deși rămăsese în mare măsură dincolo de pragul de 25 % menționat la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază, coborâse ușor sub pragul de 50 % menționat de aceeași dispoziție, întrucât singurul producător comunitar care continua să susțină această cerere, și anume Osram, reprezenta 48 % din producția comunitară totală, ceilalți trei producători care se opuneau acesteia reprezentând împreună 52 %.

32. În continuare, Tribunalul a arătat, la punctul 84 din hotărârea atacată, că statuase deja că articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază nu conținea nicio obligație a Comisiei de a încheia o procedură antidumping în curs atunci când nivelul de susținere a plângerii a coborât sub un prag minim de 25 % din producția comunitară, „acest articol [...] priv[ind] [doar] gradul de susținere a plângerii necesar pentru a permite Comisiei să deschidă o procedură”. Acesta a precizat că articolul 9 alineatul (1) din regulamentul de bază servise drept temei pentru Hotărârea Interpipe Niko Tube și Interpipe NTRP/Consiliul (T-249/06, EU:T:2009:62), în condițiile în care aceasta fusese pronunțată într-o cauză în care plângerea nu a făcut obiectul unei retrageri, ci numai se pretindea că nivelul său de susținere a scăzut în cursul procedurii. Potrivit Tribunalului, „[a]ceastă soluție este perfect logică din moment ce, deși, în conformitate cu dispoziția menționată, Comisia nu este supusă unei obligații de a încheia procedura în cazul retragerii plângerii, soluția trebuie *a fortiori* să fie aceeași în cazul simplei scăderi a nivelului de susținere a acesteia”.

33. Constatând, la punctul 86 din hotărârea atacată, că articolul 5 alineatul (4) și articolul 9 alineatul (1) din regulamentul de bază erau aplicabile procedurilor de reexaminare în temeiul articolului 11 alineatul (5) din acest regulament, Tribunalul a dedus de aici că instituțiile Uniunii aveau dreptul de a continua procedura de reexaminare în pofida faptului că era posibil să nu mai fie atins pragul de 50 %, menționat la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul menționat.

34. În sfârșit, Tribunalul a apreciat la punctul 88 din hotărârea atacată că, prin interpretarea Consiliului cu privire la articolul 9 alineatul (1) din regulamentul de bază, acesta nu și-a arogat nicio nouă competență, întrucât „[decisese] menținerea măsurilor antidumping în cauză pentru o perioadă suplimentară de un an numai după ce a stabilit, astfel cum îi revenea sarcina, că exista în continuare un dumping, că expirarea acestor măsuri putea favoriza continuarea acestui dumping și a prejudiciului și că o astfel de menținere era în interesul Comunității”. Tribunalul a adăugat că această interpretare nu a avut ca efect, cu atât mai mult, lipsirea de substanță a cerinței potrivit căreia trebuia demonstrată existența unui prejudiciu pentru „industria comunitară” pentru a putea fi impuse taxe antidumping, întrucât Consiliul definise în mod corect industria comunitară în vederea determinării prejudiciului.

35. În consecință, Tribunalul a concluzionat din acestea că în speță nu putea fi constatată nicio încălcare a articolului 9 alineatul (1) din regulamentul de bază.

36. În al doilea rând, Tribunalul a examinat problema definiției industriei comunitare în vederea determinării prejudiciului.

37. Tribunalul a amintit mai întâi la punctul 91 din hotărârea atacată că, în temeiul articolului 11 alineatul (2) din regulamentul de bază, o măsură antidumping poate fi menținută dincolo de termenul de cinci ani menționat de această dispoziție numai dacă expirarea sa favorizează continuarea sau reapariția dumpingului și a prejudiciului, termenul „prejudiciu” fiind înțeles, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din acest regulament, ca un prejudiciu important adus unei industrii comunitare, pericolul de prejudiciu important adus unei industrii comunitare sau o întârziere semnificativă în crearea unei industrii comunitare.

38. Acesta a arătat în continuare, la punctul 92 din hotărârea atacată, că articolul 4 alineatul (1) din regulamentul de bază definește industria comunitară ca fiind fie „totalitatea producătorilor comunitari de produse similare”, fie „cei dintre ei ale căror producții suplimentare constituie un procent semnificativ în sensul articolului 5 alineatul (4) [din acest regulament] din producția comunitară totală a acestor produse [similare]” și că instituțiile Uniunii dispun de o largă putere de apreciere în ceea ce privește alegerea între cele două componente ale acestei alternative.

39. Tribunalul a continuat arătând, la punctul 93 din hotărârea atacată, motivele pentru care considera că industria comunitară reținută în vederea determinării prejudiciului nu trebuia să fie în mod necesar constituită din aceiași producători comunitari ca și cei care compun industria comunitară de care s-a ținut cont pentru a se stabili dacă plângerea inițială sau cererea de reexaminare beneficia de o susținere suficientă conform articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază. În opinia acestuia, „pe de o parte, în al doilea caz, industria comunitară nu poate, având în vedere conținutul ultimei dispoziții în cauză, să cuprindă decât producătorii comunitari care susțin plângerea sau cererea, în timp ce, în primul caz, ea poate include totalitatea producătorilor comunitari, indiferent dacă au exprimat sau nu au exprimat o astfel de susținere. Pe de altă parte, trebuie reținut că definirea industriei comunitare pentru determinarea prejudiciului este un exercițiu care se efectuează de către instituții[le Uniunii] după deschiderea procedurii”.

40. La punctul 94 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că aceste cazuri vizate, explicit sau implicit, la articolul 9 alineatul (1) din regulamentul de bază presupun, prin definiție, că nu mai este atins pragul de 50 % prevăzut la articolul 5 alineatul (4) din acest regulament, împrejurare din care a dedus că „trimiterea din [articolul 4 alineatul (1) din regulamentul de bază] la articolul 5 alineatul (4) din acest regulament în general în ceea ce privește expresia «procent semnificativ [...] din producția comunitară totală» nu poate fi înțeleasă decât în sensul trimiterii la pragul minim de 25 %, iar nu la cel de 50 %”. Pentru Tribunal, „[o] astfel de soluție se impune cu atât mai mult cu cât cerința potrivit căreia industria comunitară trebuie să constituie un procent semnificativ din producția comunitară totală urmărește să garanteze că producțiile suplimentare ale producătorilor incluși în această industrie sunt suficient de reprezentative. Or, această ultimă calitate depinde mai mult de partea din producția acestor producători în producția comunitară totală decât de poziția pe care producătorii care nu sunt incluși în industria comunitară, în temeiul articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază, au adoptat-o în privința plângerii sau a cererii de reexaminare”.

41. În sfârșit, Tribunalul a menționat, la punctul 95 din hotărârea atacată, că nu se putea cere instituțiilor Uniunii ca, în ipoteza prevăzută la punctul 94 din această hotărâre, să definească în mod exclusiv industria comunitară prin intermediul primei componente a alternativei prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din regulamentul de bază, în condițiile în care acestea dispuneau de o largă putere de apreciere în ceea ce privește alegerea între cele două componente ale acestei alternative.

42. Tribunalul a concluzionat, la punctul 96 din hotărârea atacată, că Consiliul nu a săvârșit nicio eroare de drept decizând să nu includă decât Osram în definirea industriei comunitare pentru stabilirea prejudiciului.

IV – Cu privire la recurs

43. Recurentele invocă două motive în susținerea recursului.

44. Prin intermediul primului motiv, acestea consideră că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept reținând, printr-o interpretare *a fortiori* a articolului 9 alineatul (1) din regulamentul de bază contrară atât modului de redactare, cât și regimului acestei dispoziții, că Comisia putea continua procedura nu numai în cazul retragerii plângerii, dar și în cazul simplei diminuări a gradului de susținere a acesteia.

45. Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurentele susțin că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept considerând, pentru a determina prejudiciul suferit de industria comunitară, că noțiunea „procent semnificativ din producția comunitară totală”, în sensul articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază, trebuia interpretată în sensul că face trimitere la pragul minim de 25 % din această producție, fără a ține seama de pragul de 50 %, prevăzut de asemenea de această dispoziție.

A – Cu privire la calitatea procesuală activă a recurentelor

1. Argumentele părților

46. Consiliul, Osram și Comisia invocă inadmisibilitatea acțiunii în anulare, pentru motivul că recurentele nu ar fi vizate în mod individual de regulamentul în litigiu.

47. În susținerea acestei excepții de inadmisibilitate, Consiliul, care, fără a invoca în mod formal o excepție, exprimase deja în fața Tribunalului îndoieli în ceea ce privește calitatea procesuală activă a recurentelor, arată că acestea nu pot invoca Hotărârea Timex/Consiliul și Comisia¹⁵, întrucât acestea nu au susținut cererea de reexaminare a măsurilor antidumping în vigoare și nu se mai pot prevala de jurisprudența rezultată din Hotărârea Nachi Europe¹⁶, din moment ce prețurile lor de vânzare nu au fost utilizate pentru a calcula marja de dumping. Consiliul consideră că Philips Lighting nu poate invoca nici doctrina rezultată din Hotărârea Extramet Industrie/Consiliul¹⁷, în măsura în care aceasta nu s-ar afla într-o situație suficient de specială pentru a o caracteriza în raport cu orice alt operator pe baza anumitor calități care i-ar fi proprii.

48. Philips Lighting, care amintește că Tribunalul a decis, din rațiuni de economie a procedurii, să examineze în mod direct temeinicia acțiunii fără a se pronunța în prealabil cu privire la admisibilitatea acesteia, consideră că, potrivit articolelor 173 și 174 din Regulamentul de procedură al Curții, memoriul în răspuns al Consiliului poate cuprinde doar argumente referitoare la admiterea sau la respingerea recursului, astfel încât elementele acestui memoriu referitoare la admisibilitatea acțiunii ar trebui excluse de la examinarea Curții. În mod suplimentar, aceasta susține că este vizată în mod direct și individual de regulamentul în litigiu din moment ce este atât principalul importator de CFL-i în Uniune, cât și un producător comunitar important al acestor produse. Adaugă că regulamentul menționat recunoaște impactul negativ al taxelor antidumping asupra activităților sale.

2. Aprecierea noastră

49. Ne propunem să revenim în prealabil asupra controlului jurisdicțional pe care Curtea, în calitate de instanță de recurs, este în măsură să îl exercite asupra problemei admisibilității acțiunii în anulare înainte de a examina, mai precis, problema calității procesuale active a recurentelor, abordând mai întâi stabilirea dispoziției aplicabile *ratione temporis* și, în continuare, problema dacă acestea îndeplinesc condițiile impuse pentru a putea introduce acțiunea în anulare.

15 — 264/82, EU:C:1985:119.

16 — C-239/99, EU:C:2001:101.

17 — C-358/89, EU:C:1991:214.

a) Controlul Curții cu privire la admisibilitatea acțiunii în anulare

50. Hotărârea atacată prezintă particularitatea de a fi inversat ordinea de examinare obișnuită a chestiunilor, care implică să se înceapă mai întâi cu admisibilitatea unei acțiuni înainte de a se examina temeinicia acesteia. În pofida îndoielilor exprimate de Consiliu în ceea ce privește calitatea procesuală activă a recurentelor, Tribunalul, inspirat de „economia de procedură”¹⁸, a preferat să respingă pe fond acțiunea în anulare fără a se pronunța cu privire la admisibilitatea acesteia.

51. Această practică obișnuită a Tribunalului¹⁹ se înscrie în linia unei jurisprudențe a Curții, rezultată în special din Hotărârile Consiliul/Boehringer²⁰ și Franța/Comisia²¹, la care se referă hotărârea atacată, și reiterată în Hotărârea Cofradía de pescadores „San Pedro” de Bermeo și alții/Consiliul²².

52. Revenim un moment asupra soluțiilor consacrate de aceste decizii.

53. În Hotărârea Consiliul/Boehringer (C-23/00 P, EU:C:2002:118), Curtea, sesizată cu un recurs introdus de Consiliu împotriva hotărârii Tribunalului care nu examinase excepția de inadmisibilitate pe care o invocase pentru a se opune unei acțiuni în anularea unei directive²³, a reținut, înainte de a respinge recursul ca inadmisibil, pentru motivul că acesta nu era îndreptat împotriva vreunei decizii, că „[r]evenea Tribunalului sarcina de a aprecia, astfel cum [procedase], în cazul în care o bună administrare a justiției justifica, în circumstanțele speței, respingerea pe fond a acțiunii în această cauză fără a se pronunța cu privire la excepția de inadmisibilitate invocată de Consiliu”²⁴.

54. În Hotărârea Franța/Comisia (C-233/02, EU:C:2004:173), Curtea, sesizată cu o acțiune în anularea unei decizii referitoare la încheierea unui acord referitor la liniile directe, a considerat că nu era necesar să se pronunțe cu privire la excepția de inadmisibilitate privind constatarea lipsei unui act atacabil, din moment ce concluziile Republicii Franceze trebuiau respinse pe fond.

55. În sfârșit, în Hotărârea Cofradía de pescadores „San Pedro” de Bermeo și alții/Consiliul (C-6/06 P, EU:C:2007:702), Curtea a respins, preluând formula din Hotărârea Consiliul/Boehringer (C-23/00 P, EU:C:2002:118), recursul incident al Consiliului, având ca obiect anularea în parte a hotărârii Tribunalului care respinsese o acțiune în răspundere extracontractuală fără a examina excepția de inadmisibilitate invocată de această instituție²⁵.

56. Din rațiuni de coerență jurisprudențială, ne pare necesar să confruntăm aceste soluții cu enunțarea de către Curte a principiului potrivit căruia inadmisibilitatea unei acțiuni în anulare care rezultă din lipsa calității procesuale active a reclamantului constituie un motiv de ordine publică care poate și chiar trebuie să fie invocat din oficiu de instanța Uniunii²⁶. Potrivit formulării din Hotărârea Stadtwerke Schwäbisch Hall și alții/Comisia²⁷, „Curtea, sesizată cu un recurs în temeiul articolului 56 din statutul său, este obligată să se pronunțe, dacă este necesar din oficiu, cu privire la motivul de ordine publică întemeiat pe încălcarea condiției, prevăzută la articolul 230 al patrulea paragraf CE,

18 — Punctul 62 din hotărârea atacată.

19 — A se vedea printre altele Hotărârea Mebrom/Comisia (T-216/05, EU:T:2007:148), Ordonanța Charron Inox și Almet/Comisia și Consiliul (T-445/11 și T-88/12, EU:T:2013:4), Hotărârile Marchiani/Parlamentul (T-479/13, EU:T:2014:866) și Club Hotel Loutraki și alții/Comisia (T-58/13, EU:T:2015:1), precum și Ordonanța Istituto di vigilanza dell'urbe/Comisia (T-579/13, EU:T:2015:27).

20 — C-23/00 P, EU:C:2002:118.

21 — C-233/02, EU:C:2004:173.

22 — C-6/06 P, EU:C:2007:702.

23 — Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 37 din Hotărârea Consiliul/Boehringer (C-23/00 P, EU:C:2002:118) și din cuprinsul punctului 28 din Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în cauza Consiliul/Boehringer (C-23/00 P, EU:C:2001:511), motivul de inadmisibilitate invocat privea lipsa calității procesuale active a reclamantelor în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE.

24 — Punctul 52 din hotărârea menționată.

25 — Punctul 21 din Hotărârea Cofradía de pescadores „San Pedro” de Bermeo și alții/Consiliul (C-6/06 P, EU:C:2007:702).

26 — A se vedea Hotărârea Italia/Comisia (C-298/00 P, EU:C:2004:240, punctul 35), precum și Ordonanța Cheminova și alții/Comisia [C-60/08 P(R), EU:C:2009:181, punctul 31].

27 — C-176/06 P, EU:C:2007:730.

potrivit căreia un reclamant poate solicita anularea unei decizii care nu i se adresează doar dacă îl privește în mod direct și individual”²⁸. În alte decizii, Curtea a calificat, în plus, în mod expres motivul întemeiat pe inadmisibilitatea acțiunii formulate de o persoană fizică sau juridică împotriva unei decizii al cărei destinatar nu este drept „cauză de inadmisibilitate pentru motive de ordine publică”, pe care instanțele Uniunii au sarcina de a o examina oricând, chiar și din oficiu²⁹. Or, cauzele de inadmisibilitate de ordine publică nu sunt motive ca și celelalte, care pot fi puse pe același plan cu motivele de fond. Astfel cum reiese atât din articolul 150 din Regulamentul de procedură, cât și din jurisprudența Curții, ele respectă, dimpotrivă, un regim procedural special caracterizat printre altele prin faptul că pot fi examinate în orice moment al procedurii, chiar și din oficiu.

57. Aceste două serii de jurisprudență paralele nu creează impresia unei coerențe perfecte într-un sistem jurisdicțional bine construit. Astfel, cum se poate justifica faptul că instanța Uniunii impune obligația de a invoca din oficiu, inclusiv în cadrul unui recurs, cauza de inadmisibilitate întemeiată pe lipsa calității de a exercita o acțiune în anulare și admite în același timp că poate fi scutită să se pronunțe cu privire la o astfel de cauză de inadmisibilitate atunci când aceasta este invocată în fața sa de către o parte? Obligația care revine în special instanței de recurs de a verifica în mod sistematic calitatea procesuală activă este compatibilă cu facultatea de a nu efectua această verificare atunci când acțiunea poate fi respinsă pe fond?

58. Vom reține în principal trei criterii împotriva jurisprudenței care permite instanței Uniunii să fie scutită să examineze cauza de inadmisibilitate întemeiată pe lipsa calității procesuale active atunci când pare că acțiunea poate fi respinsă pe fond.

59. În primul rând, soluția nu ne pare compatibilă cu recunoașterea caracterului de ordine publică al cauzei de inadmisibilitate întemeiate pe lipsa calității procesuale active. Atunci când o cauză de inadmisibilitate prezintă un caracter de ordine publică, instanța Uniunii, deși se „poate” pronunța oricând și nu în mod necesar *in limine litis*, „trebuie” să se pronunțe totuși în decizia sa. Cu alte cuvinte, posibilitatea de care dispune privește în mod exclusiv alegerea momentului în care urmărește să își îndeplinească obligația de a verifica din oficiu admisibilitatea cererii.

60. În al doilea rând, considerăm că această jurisprudență nu este conformă cu natura și cu regimul juridic al acestei cauze de inadmisibilitate. În cazul în care condițiile de admisibilitate a acțiunii în anulare prezentate de o persoană fizică sau juridică nu sunt îndeplinite, Curtea, ținând seama de limitele prevăzute pentru competențele de care dispune pentru a se pronunța cu privire la astfel de acțiuni, nu mai poate examina motivele de fond pe care se întemeiază. În conformitate cu terminologia utilizată atât la articolul 230 al doilea și al treilea paragraf CE, cât și la articolul 263 al doilea și al treilea paragraf TFUE, aceasta nu mai este „competentă” să o soluționeze. Inadmisibilitatea acțiunii în anulare pentru lipsa calității procesuale active a reclamantului constituie, în consecință, un obstacol în calea continuării examinării temeiniciei acestei acțiuni.

28 — Punctul 18. A se vedea de asemenea în acest sens Ordonanțele Complejo Agrícola/Comisia (C-415/08 P, EU:C:2009:574, punctul 22) și Calebus/Comisia (C-421/08 P, EU:C:2009:575, punctul 22). Aceste două decizii prevăd ca principiul potrivit căruia examinarea calității procesuale active a persoanei care introduce o acțiune în anulare constituie o „obligație” pentru Curte în calitate de instanță de recurs să decurgă din alt principiu potrivit căruia condiția prevăzută la articolul 230 al patrulea paragraf CE constituie o cauză de inadmisibilitate de ordine publică pe care instituțiile Uniunii o „pot” examina în orice moment, chiar și din oficiu (a se vedea punctul 21 din cele două decizii menționate). Pe lângă faptul că acest din urmă principiu este atribuit în mod greșit punctului 18 din Hotărârea Stadtwerke Schwäbisch Hall și alții/Comisia (C-176/06 P, EU:C:2007:730), care nu îl menționează, rezultă din apropierea punctelor 21 și 22 din aceleași două decizii o anumită incertitudine cu privire la problema dacă invocarea motivului de ordine publică care rezultă din lipsa calității procesuale active constituie o obligație a instanței Uniunii sau o simplă facultate.

29 — A se vedea Hotărârea Stichting Woonlinie și alții/Comisia (C-133/12 P, EU:C:2014:105, punctul 32 și jurisprudența citată).

61. În al treilea rând, ne exprimăm îndoieli că este perfect conform cu buna administrare a justiției și cu buna politică jurisprudențială să se amâne întotdeauna răspunsul la întrebări esențiale care pot fi adresate în alte litigii. Această practică, care prezintă un pragmatism care se conciliază cu greu cu aplicarea strictă a normei de drept, ne pare cu atât mai contestabilă cu cât nu se limitează la ipoteze în care acțiunea este vădit lipsită de temei, în timp ce inadmisibilitatea sa nu reiese cu aceeași evidență. În schimb, aceasta a primit o aplicare generalizată și fără limite, inclusiv în cazuri în care aprecierea temeiniciei acțiunii ridică o dificultate serioasă.

62. Prezentul recurs oferă ocazia de a confirma sau, dimpotrivă, de a abandona această jurisprudență, a cărei reexaminare nu este inutilă ținând seama de faptul că hotărârile Curții care s-au pronunțat cu privire la acest aspect sunt anterioare celor care, pe de o parte, obligă instanța Uniunii să se pronunțe, dacă este necesar din oficiu, cu privire la motivul de inadmisibilitate a acțiunii introduse de o persoană fizică sau juridică împotriva unei decizii al cărei destinatar nu este și, pe de altă parte, califică acest motiv drept „cauză de inadmisibilitate pentru motive de ordine publică”.

63. Trei soluții pot fi avute în vedere.

64. Mai întâi, deși nu considerăm că această soluție se justifică, nu putem exclude că Curtea urmărește să confirme jurisprudența sa, ceea ce ar determina-o să examineze în mod direct motivele de recurs fără a se opri, într-o primă etapă, la problema admisibilității acțiunii în anulare exercitate de recurente, pe care ar trebui să o soluționeze numai dacă ar decide să nu respecte soluția de respingere a recursului pe care vom propune să o adopte pe fond.

65. O a doua modalitate ar consta, astfel cum propunem, în abandonarea jurisprudenței sau cel puțin în condiționarea de constatarea caracterului vădit lipsit de orice temei al acțiunii în anulare, ceea ce ar determina Curtea, în prezenta cauză, să examineze în prealabil admisibilitatea acesteia.

66. În sfârșit, a treia modalitate ar consta, fără a se pronunța cu privire la fondul acestei jurisprudențe, în a se abține să o aplice în prezenta cauză, precizându-se că aceasta oferă instanței Uniunii o simplă posibilitate de a nu se pronunța cu privire la admisibilitatea acțiunii atunci când urmărește să o respingă, fără a-i impune obligația acesteia.

67. Pentru motivele indicate anterior, ne exprimăm preferința pentru cea de a doua modalitate care determină ridicarea de la bun început a problemei cu privire la admisibilitatea acțiunii în anulare și, pentru aceasta, stabilirea dispozițiilor aplicabile în timp.

b) Stabilirea dispozițiilor aplicabile *ratione temporis*

68. Înainte de a examina în mod concret dacă reclamantele aveau calitatea de a urmări anularea regulamentului în litigiu, se mai ridică o chestiune prealabilă. Aceasta privește problema care articol este aplicabil *ratione temporis*, articolul 230 al patrulea paragraf CE sau articolul 263 al patrulea paragraf TFUE.

69. Problema prezintă, în cadrul examinării prezentului recurs, o întindere practică invers proporțională cu interesul său teoretic.

70. Răspunsul la această problemă nu este, astfel, nicidecum determinant pentru rezultatul litigiului, în măsura în care considerăm, pentru motivele pe care le vom prezenta ulterior, că recurente sunt vizate în mod direct și individual de regulamentul în litigiu.

71. Aceasta prezintă, în schimb, o importanță teoretică certă, întrucât Tratatul de la Lisabona, departe de a se limita să reia în mod identic condițiile de admisibilitate a acțiunilor în anulare deschise persoanelor fizice sau juridice, le-a atenuat, dimpotrivă, adăugând, la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, o ultimă parte a tezei care prevede exercitarea acțiunii în anulare în raport cu actele normative care nu implică măsuri de executare și care privesc un reclamant în mod direct. În consecință, unei persoane fizice sau juridice care nu are calitate procesuală activă în temeiul articolului 230 CE i s-ar putea recunoaște, în teorie, calitatea procesuală activă în temeiul articolului 263 TFUE.

72. Înainte de a ne prezenta poziția cu privire la aplicabilitatea *ratione temporis* a acestei din urmă dispoziții, trebuie să se amintească mai întâi stadiul actual al jurisprudenței Tribunalului cu privire la această chestiune.

73. Tribunalul a soluționat problema dacă articolul 263 al patrulea paragraf TFUE se aplică unor proceduri jurisprudențiale în curs la 1 decembrie 2009 în Ordonanța Norilsk Nickel Harjavalta și Umicore/Comisia³⁰, precum și în Ordonanța Etimine și Etiproducts/Comisia³¹.

74. În aceste două decizii, după ce a amintit că Tratatul de la Lisabona nu prevede nicio dispoziție tranzitorie specifică, Tribunalul arată că „reiese dintr-o jurisprudență consacrată că, pe de o parte, potrivit principiului *tempus regit actum* [...], admisibilitatea unei acțiuni trebuie apreciată în temeiul normelor în vigoare la data la care a fost introdusă [...] și, pe de altă parte, condițiile de admisibilitate a acțiunii trebuie apreciate în momentul introducerii acțiunii, și anume în momentul depunerii cererii introductive [...], a cărei regularizare nu este posibilă decât în cazul în care are loc anterior expirării termenului de introducere a acțiunii”³².

75. Tribunalul adaugă că „[s]oluția contrară ar conduce [...] la riscul unor practici arbitrare în administrarea justiției, întrucât admisibilitatea acțiunii ar depinde de data, care în plus este aleatorie, a pronunțării deciziei Tribunalului prin care se încheie judecata”³³, și că, presupunând chiar că articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, în special ultima parte a tezei acestuia, ar fi putut în speță să confere reclamantelor calitatea procesuală activă pe care nu o aveau în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE, aceasta nu ar putea fi luată în considerare în scopul aprecierii admisibilității prezentei acțiuni, dat fiind că termenul de introducere a acțiunii, atât în sensul articolului 230 al cincilea paragraf CE, cât și în sensul articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, expirase deja la 1 decembrie 2009, data de intrare în vigoare a articolului 263 TFUE³⁴.

76. În sfârșit, Tribunalul observă că „[a]ceastă apreciere nu este infirmată de teza potrivit căreia articolul 263 TFUE ar face parte dintre normele de procedură cu privire la care jurisprudența a recunoscut că, spre deosebire de normele de fond sau de drept material, sunt aplicabile în general în privința tuturor litigiilor pendinte în momentul intrării lor în vigoare [întrucât], chiar dacă s-ar considera că aspectele privind competența jurisdicțională țin de domeniul normelor de procedură [...], trebuie să se constate că, [...] în vederea determinării dispozițiilor aplicabile în raport cu care trebuie apreciată admisibilitatea unei acțiuni în anulare introduse împotriva unui act al Uniunii, se impune aplicarea principiului *tempus regit actum*”³⁵.

77. Trebuie să se confirme sau să se infirme această jurisprudență?

30 — T-532/08, EU:T:2010:353.

31 — T-539/08, EU:T:2010:354.

32 — Ordonanțele Norilsk Nickel Harjavalta și Umicore/Comisia (T-532/08, EU:T:2010:353, punctele 69 și 70), precum și Etimine și Etiproducts/Comisia (T-539/08, EU:T:2010:354, punctele 75 și 76).

33 — *Ibidem* (punctul 71 și, respectiv, punctul 77).

34 — *Ibidem* (punctul 72 și, respectiv, punctul 78).

35 — *Ibidem* (punctul 73 și, respectiv, punctul 79).

78. Am putea fi tentați în mod spontan să propunem confirmarea acesteia întrucât justificările formulate de Tribunal în susținerea soluției reținute par, la prima vedere, convingătoare. Este logică, astfel, plasarea la data la care acțiunea este introdusă pentru a aprecia calitatea procesuală activă a unui reclamant în fața instanțelor Uniunii. Este legitim, în plus, să se urmărească evitarea riscului unei afectări a egalității la examinarea acțiunilor, potrivit celerității instanței Uniunii.

79. Cu toate acestea, distingem în sens invers cel puțin trei argumente care ne par a avea o întindere mai mare.

80. Un prim motiv se poate întemeia pe norme tradiționale care reglementează aplicarea în timp a dreptului Uniunii. Analiza potrivit căreia principiul *tempus regit actum* ar trebui să prevaleze asupra aplicării imediate a legilor de procedură ne pare, astfel, să se întemeieze pe o concepție mult prea excesivă a acestui principiu, care nu este, în opinia noastră, conformă cu principiile aplicabile în materie.

81. Soluționarea conflictelor de legi în timp este impusă de distincția tradițională dintre normele de fond și normele de procedură.

82. Normele de drept material sunt interpretate în mod obișnuit în sensul că se aplică imediat, ceea ce înseamnă că pot reglementa situațiile „care urmează să apară”, precum și efectele atât „actuale”³⁶, cât și „viitoare”³⁷ ale situațiilor „născute”, fără a fi constituite totuși în întregime sub imperiul legii vechi. În scopul de a garanta respectarea principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, potrivit cărora legislația Uniunii trebuie să fie clară și previzibilă pentru justițiabili, nu se poate face, în schimb, o aplicare retroactivă a normelor menționate, indiferent dacă are efecte favorabile sau defavorabile pentru persoanele interesate, astfel încât normele noi nu se pot aplica situațiilor „apărute” anterior intrării lor în vigoare decât în măsura în care reiese în mod clar din formularea, finalitatea și economia acestora că trebuie să le fie atribuit un asemenea efect³⁸.

83. Normele de procedură respectă un regim diferit marcat de o aplicare chiar mai strictă a principiului efectului imediat al normelor noi. Astfel, potrivit unei jurisprudențe iterative, normele de procedură sunt, „în general”, aplicabile, în privința tuturor litigiilor pendinte, la data intrării lor în vigoare³⁹. În această privință, Curtea a făcut două clarificări importante. A statuat mai întâi că problema competenței jurisdicționale aparține domeniului dreptului procesual⁴⁰. În continuare, a înlăturat aplicarea distincției dintre normele de drept material și normele de procedură atunci când aceste din urmă norme, incluse în reglementarea Uniunii, formează un ansamblu indisociabil cu normele de fond și nu pot fi considerate în mod izolat, în ceea ce privește efectul lor în timp⁴¹.

36 — A se vedea în acest sens, pentru aplicarea dispozițiilor referitoare la cetățenia Uniunii, Hotărârile D’Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432, punctul 25), Lassal (C-162/09, EU:C:2010:592, punctul 39), Runevič-Vardyn și Wardyn (C-391/09, EU:C:2011:291, punctul 55), precum și Ziolkowski și Szeja (C-424/10 și C-425/10, EU:C:2011:866, punctul 58).

37 — A se vedea în acest sens Hotărârea Westzucker (1/73, EU:C:1973:78), conform căreia, „potrivit unui principiu general recunoscut, legile de modificare a unei dispoziții legislative se aplică, cu excepția derogării, efectelor viitoare ale situațiilor născute sub imperiul legii vechi” (punctul 5). Din câte știm, este vorba despre prima hotărâre prin care Curtea a proclamat efectul imediat ca „principiu general recunoscut”. A se vedea de asemenea în acest sens Hotărârile Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 22 și jurisprudența citată), precum și Balazs și Casa Județeană de Pensii Cluj (C-401/13 și C-432/13, EU:C:2015:26, punctul 30 și jurisprudența citată).

38 — A se vedea printre altele în acest sens Hotărârile Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 și C-27/10, EU:C:2011:484, punctul 26 și jurisprudența citată), Toshiba Corporation și alții (C-17/10, EU:C:2012:72, punctul 51), precum și Kuso (C-614/11, EU:C:2013:544, punctul 24 și jurisprudența citată).

39 — A se vedea Hotărârile Conserchimica (C-261/96, EU:C:1997:524, punctul 17), Beemsterboer Coldstore Services (C-293/04, EU:C:2006:162, punctul 19 și jurisprudența citată), Dell’Orto (C-467/05, EU:C:2007:395, punctul 48), Comisia/Italia (C-334/08, EU:C:2010:414, punctul 60 și jurisprudența citată), Toshiba Corporation și alții (C-17/10, EU:C:2012:72, punctul 47 și jurisprudența citată), Comisia/Spania (C-610/10, EU:C:2012:781, punctul 45 și jurisprudența citată), precum și Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, punctul 32 și jurisprudența citată).

40 — Hotărârea Dell’Orto (C-467/05, EU:C:2007:395, punctul 49).

41 — Hotărârile Meridionale Industria Salumi și alții (212/80-217/80, EU:C:1981:270, punctul 11), precum și Reichelt (113/81, EU:C:1982:206, punctul 13). A se vedea de asemenea Hotărârea Conserchimica (C-261/96, EU:C:1997:524, punctul 17) și, cu privire la întinderea acestei excepții, Hotărârea Molenbergnatie (C-201/04, EU:C:2006:136, punctele 31-34).

84. Trebuie arătat că jurisprudența aplică în sens larg acest principiu, fără a consacra distincția dintre actele de procedură anterioare sau ulterioare legii noi sau dintre legile care reglementează activitatea părților și cele, precum legile privind competența, care reglementează activitatea instanței⁴².

85. Or, dispozițiile articolului 263 TFUE trebuie considerate ca fiind de natură procedurală, întrucât determină persoanele care au calitatea de a exercita o acțiune în anulare, chiar dacă stabilesc condiții de fond și nu condiții pur formale. Principiul efectului imediat al legilor de procedură implică, în consecință, aplicarea acestora proceselor în curs în momentul intrării lor în vigoare.

86. Chiar presupunând că se consideră că principiul efectului imediat al normei noi nu reușește să permită aplicarea acestei norme unui act de procedură, în speță o acțiune în anulare, anterioară intrării sale în vigoare, trebuie să se observe că dispozițiile articolului 263 TFUE prezintă, pe lângă aspectul general al normei de „procedură”, în sensul că sunt legate de calitatea de a exercita o acțiune în anulare, aspectul special al normei de „competență”, întrucât stabilesc competența instanței Uniunii de a se pronunța cu privire la acțiunile în anulare prezentate de persoane fizice sau juridice.

87. În această privință, astfel cum am subliniat anterior, formularea articolului 263 al doilea paragraf TFUE, care prevede condițiile în care Curtea „are competența să se pronunțe cu privire la acțiuni”⁴³ și la care face trimitere al patrulea paragraf al acestui articol, ne pare semnificativă. Or, din această perspectivă, principiul *tempus regit actum* nu poate justifica lipsa aplicării legii noi întrucât, în măsura în care litigiul nu a fost soluționat printr-o hotărâre, nu există un act de procedură îndeplinit, în ceea ce privește norma de competență, ci chiar o situație în curs care trebuie să fie reglementată de norma de competență nouă. Astfel, devenită competentă de la 1 decembrie 2009 pentru a se pronunța cu privire la acțiunile în anulare introduse de persoane fizice sau juridice împotriva unui act normativ care o privește în mod direct și care nu implică o măsură de executare, Curtea trebuie să se poată pronunța, de la această dată, cu privire la astfel de acțiuni, inclusiv cele care sunt pendinte în fața sa. Adăugăm că, chiar dacă se înscrie într-un context procedural diferit, Hotărârea Weryński⁴⁴, care a aplicat unei cereri preliminare de interpretare prezentate anterior intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona normele noi prin care fosta limitare a dreptului de sesizare prevăzută la articolul 68 alineatul (1) CE⁴⁵ a devenit caducă, constituie o ilustrare a tendinței Curții de a aplica imediat dispozițiile noi care îi reglementează competența.

88. Un al doilea motiv, în opinia noastră imperativ, pledează pentru aplicarea articolului 263 TFUE proceselor în curs. Modalitățile de aplicare în timp a acestei dispoziții trebuie stabilite în lumina obiectivului ei care contribuie la a se asigura particularilor căile de atac necesare pentru a le garanta o protecție jurisdicțională efectivă, evitând, astfel cum a amintit Curtea, să fie obligați să încalce dreptul de a putea avea acces la instanță⁴⁶. În măsura în care recunoașterea dreptului oricărui particular de a contesta legalitatea oricărui act care afectează situația sa juridică implică cerința protecției jurisdicționale efective, reafirmată la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, și constituie, prin aceasta, unul dintre pilonii unei Uniuni întemeiate pe valorile statului de drept, este, în opinia noastră, obligația instanței Uniunii de a asigura încetarea imediată a unei situații care ar putea conduce la o limitare a dreptului fundamental, precum dreptul de a exercita o acțiune și, pentru aceasta, de a aplica procedurilor în curs norma nouă.

42 — A se vedea, cu privire la această distincție doctrinală, Roubier, P., *Le droit transitoire (conflits des lois dans le temps)*, a doua ediție, Dalloz și Sirey, Paris, 1960, p. 545 și urm.

43 — Sublinierea noastră.

44 — C-283/09, EU:C:2011:85.

45 — Punctul 28.

46 — A se vedea Hotărârea Telefónica/Comisia (C-274/12 P, EU:C:2013:852, punctul 27).

89. Un al treilea motiv se poate întemeia pe faptul că nici principiul securității juridice și nici cel al încrederii legitime nu se opun aplicării articolului 263 TFUE în cazul proceselor în curs în momentul intrării sale în vigoare. Trebuie să se arate, în această privință, că aplicarea în cazul proceselor în curs a dispoziției noi, care are drept obiect completarea unei lacune în cadrul sistemului de protecție jurisdicțională a Uniunii, nu afectează securitatea juridică. Contenciosul anulării actelor instituțiilor Uniunii pus în aplicare prin articolele 263 TFUE și 264 TFUE este un contencios obiectiv, care urmărește, în primul rând, restabilirea legalității. Aplicarea imediată în cazul proceselor în curs a unei norme care atenuează condițiile de admisibilitate a acțiunii în anulare nu favorizează drepturile subiective ale unei părți în defavoarea celeilalte părți, astfel cum s-ar putea întâmpla în cazul unei aplicări retroactive a unei dispoziții de drept material. Aceasta nu afectează nici încrederea legitimă a subiecților de drept, a căror protecție o consolidează în schimb prin facilitarea accesului lor la instanța Uniunii.

90. Vom adăuga că împrejurarea că interpretarea strictă oferită de Curte noțiunii de act normativ⁴⁷ și, mai ales, condiției referitoare la lipsa unor măsuri de executare⁴⁸ a limitat întinderea atenuării condițiilor de acces direct la instanța Uniunii nu constituie un argument care să pledeze în favoarea soluției contrare, dat fiind că niciun element nu justifică faptul că pierderea conținutului material al acestei dispoziții este însoțită de o pierdere a conținutului temporal.

91. Acestea sunt motivele pentru care propunem Curții să declare că articolul 263 TFUE se aplică prezentei acțiuni în anulare, a cărei admisibilitate trebuie examinată, în consecință, în raport cu acest articol.

c) Calitatea procesuală activă a recurentelor

92. Articolul 263 al patrulea paragraf TFUE prevede două situații în care o persoană fizică sau juridică poate introduce o acțiune împotriva unei decizii al cărei destinatar nu este. Pe de o parte, o astfel de acțiune poate fi formulată cu condiția ca această decizie să o privească direct și individual. Pe de altă parte, o astfel de persoană poate introduce o acțiune împotriva unui act normativ care nu presupune măsuri de executare dacă acesta o privește direct.

93. Este necesar să se examineze mai întâi admisibilitatea acțiunii în raport cu prima ipoteză. Dat fiind că condiția privind afectarea directă nu este contestată, trebuie să se analizeze de la bun început dacă condiția privind afectarea individuală a recurentelor este îndeplinită.

94. Potrivit unei jurisprudențe constante, rezultată din Hotărârea Plaumann/Comisia⁴⁹, alte subiecte decât destinatarii unei decizii nu pot susține că aceasta îi privește în mod individual decât în cazul în care decizia în cauză îi afectează ca urmare a anumitor calități care sunt specifice acestora sau a unei situații de fapt care îi caracterizează în raport cu orice altă persoană și, pentru acest motiv, îi individualizează în mod analog cu cel al destinatarului⁵⁰.

47 — A se vedea Hotărârea Inuit Tapiriit Kanatami și alții/Parlamentul și Consiliul (C-583/11 P, EU:C:2013:625).

48 — A se vedea Hotărârea Telefónica/Comisia (C-274/12 P, EU:C:2013:852).

49 — 25/62, EU:C:1963:17.

50 — Pagina 223. A se vedea în ultimul rând Ordonanța Banco Bilbao Vizcaya Argentaria și Telefónica/Comisia (C-587/13 P și C-588/13 P, EU:C:2015:18, punctul 41 și jurisprudența citată).

95. În ceea ce privește în mod special deciziile în materia măsurilor antidumping, Curtea a avut în mai multe rânduri ocazia să rețină că reglementările de instituire a unei taxe antidumping, având totodată un caracter normativ, în măsura în care se pot aplica în general operatorilor economici interesați, pot avea de asemenea un caracter individual, în sensul că pot viza în mod direct și individual unii dintre acești operatori⁵¹ care au, în consecință, calitatea de a introduce o acțiune în anulare. Consacrând astfel teoria „caracterului hibrid” al acestor acte, jurisprudența s-a dovedit, în general, relativ favorabilă recunoașterii calității procesuale active a operatorilor în cauză.

96. Această evoluție se manifestă, la niveluri diferite, pentru toți operatorii în cauză, fie că este vorba despre producători și exportatori, despre importatori, despre anumiți furnizori sau producători comunitari.

97. În primul rând, luând în considerare faptul că taxele antidumping sunt instituite în funcție de constatările care rezultă din anchete cu privire la prețurile de producție și prețurile de export ale întreprinderilor individualizate, Curtea a considerat că reglementările de instituire a unei taxe antidumping sunt de natură să le vizeze în mod direct și individual pe cele ale „întreprinderilor producătoare și exportatoare” cărora le sunt imputate practicile de dumping prin utilizarea datelor provenind din activitatea lor comercială, care pot dovedi astfel că fuseseră identificate în actele Comisiei sau ale Consiliului sau că fuseseră vizate de anchetele pregătitoare⁵².

98. În al doilea rând, Curtea a hotărât de asemenea că sunt vizați în mod individual de constatările privind existența unei practici de dumping aceia dintre „importatori” asociați cu exportatori din țări terțe ale căror produse sunt vizate de taxe antidumping, din moment ce prețul de export⁵³ sau însăși taxa antidumping⁵⁴ a fost calculată pe baza prețurilor de revânzare a mărfurilor pe piața Uniunii practicate de importatorii menționați. În schimb, calitatea procesuală activă a fost contestată în privința unui importator independent stabilit în Uniune, care nu era vizat în actele Comisiei sau ale Consiliului și care era vizat de regulamentul de instituire a taxelor antidumping numai în măsura în care intra în mod obiectiv în domeniul de aplicare al acestuia⁵⁵. O excepție de la această excepție a fost formulată prin Hotărârea Extramet Industrie/Consiliul⁵⁶, care a recunoscut calitatea procesuală activă a unui importator independent care a dovedit existența unui ansamblu de elemente constitutive ale unei situații speciale care îl caracterizează, în ceea ce privește măsura în discuție, în raport cu orice alt operator economic⁵⁷.

99. În al treilea rând, jurisprudența a recunoscut calitatea procesuală activă aceluia dintre operatorii economici, precum un producător de echipament de origine care furnizează, sub propria marcă, produse fabricate de un producător, care, în număr restrâns și identificați de instituții, prezintă, în ceea ce privește relațiile lor comerciale cu producătorul produselor în cauză, particularități de care s-a ținut seama în cadrul constituirii valorii normale și al calculării marjei de dumping ponderate pe baza căreia a fost stabilită taxa antidumping⁵⁸.

51 — A se vedea Ordonanța Gesamtverband der deutschen Textil- und Modeindustrie și alții/Consiliul și alții [C-3/11 P(I), EU:C:2011:665, punctul 13 și jurisprudența citată], precum și Hotărârea Valimar (C-374/12, EU:C:2014:2231, punctul 30 și jurisprudența citată).

52 — A se vedea Hotărârea Valimar (C-374/12, EU:C:2014:2231, punctul 30 și jurisprudența citată).

53 — *Ibidem* (punctul 32).

54 — A se vedea Hotărârea Neotype Techmashexport/Comisia și Consiliul (C-305/86 și C-160/87, EU:C:1990:295, punctele 19 și 20).

55 — A se vedea în special în acest sens Hotărârea Allied Corporation și alții/Comisia (239/82 și 275/82, EU:C:1984:68, punctele 15 și 16). A se vedea de asemenea în această privință criticile adresate de Van Ginderachter, E., „Recevabilité des recours en matière de dumping”, *Cahiers de droit européen*, 1987, nr. 1 și 2, p. 623.

56 — C-358/89, EU:C:1991:214.

57 — Punctul 17.

58 — Hotărârea Neotype Techmashexport/Comisia și Consiliul (C-305/86 și C-160/87, EU:C:1990:295).

100. În al patrulea rând, instanța Uniunii a reținut calitatea procesuală activă a unui „producător comunitar” din moment ce regulamentul de instituire a unei taxe antidumping se întemeia pe situația individuală a acestui producător, principal fabricant al produsului în cauză în Uniune. Pentru a ajunge la această constatare, Curtea a reținut că criticile prezentate de producătorul respectiv se aflau la originea plângerii care a determinat deschiderea procedurii de anchetă, că fuseseră audiate observațiile sale prezentate în cursul acestei proceduri, a cărei desfășurare fusese determinată în mare măsură de observațiile respective, și că taxa antidumping fusese calculată în funcție de consecințele pe care dumpingul constatât le avusese asupra sa⁵⁹.

101. Conform unei terminologii împrumutate din dreptul penal, am putea afirma că jurisprudența a recunoscut în cele din urmă calitatea procesuală activă atât autorilor practicilor de dumping și unora dintre complicii lor, cât și victimelor acestora, însă în condiții variabile care fac dificilă stabilirea criteriilor puse în aplicare. Cu excepția importatorilor și a anumitor furnizori, pentru care a fost elaborat un criteriu, contestabil⁶⁰, care se întemeiază pe luarea în considerare a datelor lor economice la stabilirea elementelor care servesc la calcularea taxei antidumping, criteriul principal se întemeiază pe participarea reclamantului la procesul de adoptare a actului.

102. În opinia noastră, aplicarea acestui criteriu conduce la a se recunoaște, în speță, că regulamentul în litigiu afectează reclamantele ca urmare a anumitor calități care le sunt specifice. În plus, acestea se pot prevala de o situație de fapt care le caracterizează în raport cu orice altă persoană și, pentru acest motiv, le individualizează în mod analog cu cel al unui destinatar.

103. În primul rând, Philips Lighting nu este vizată de regulamentul în litigiu doar în calitatea sa semnificativă de producător comunitar care este victimă a practicilor de dumping, intrând în mod obiectiv în domeniul de aplicare al acestuia. Astfel, ea dispune și de o calitate procedurală specială, întrucât nu se contestă că se face trimitere, la punctul (13) litera (g) și la punctele (47)-(49), (98) și (99) din motivarea regulamentulului în litigiu, la acest producător care a fost identificat ca „producător comunitar”, nici că acesta a cooperat la anchetă. În plus, în cadrul examinării efectuate în cursul anchetei în raport cu articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază, Philips Lighting a fost menționată în calitatea sa de „persoană care se opune” cererii de reexaminare. Prin urmare, aceasta se poate prevala nu numai de participarea sa la procedura prealabilă adoptării măsurilor antidumping, ci și de împrejurarea că calitatea sa de persoană care se opune cererii de reexaminare a fost luată în considerare la stabilirea nivelului de susținere a acestei cereri. Să ne imaginăm că cererea respectivă a fost susținută, încă de la început, doar de o parte a producătorilor comunitari care nu depășește pragul de 50 % impus de articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază și că Comisia a decis totuși să deschidă o anchetă pe baza acestei plângeri, fără a dispune, pe de altă parte, de elemente de probă suficiente care să îi permită, în conformitate cu dispozițiile articolului 5 alineatul (6) din acest regulament, să deschidă din oficiu o anchetă. Producătorilor comunitari care au cooperat la anchetă și și-au manifestat opoziția li s-ar putea refuza posibilitatea de a denunța încălcarea dreptului Uniunii sub pretextul că aceștia nu ar fi afectați în mod individual de regulamentul adoptat în urma acestei proceduri efectuate în mod nelegal? În opinia noastră, statutul specific astfel recunoscut Philips Lighting în cadrul procedurii a operat o individualizare a acesteia în maniera unui destinatar.

104. În al doilea rând, regulamentul în litigiu ia în considerare situația de fapt specială care caracterizează recurențele în raport cu ceilalți operatori economici în cauză. Pe lângă faptul că situația lor economică specifică a făcut obiectul unei examinări ale cărei rezultate detaliate figurează în anexa la regulamentul în litigiu, Consiliul, analizând interesul menținerii măsurilor antidumping pentru alți producători comunitari decât Osram, a arătat la punctul 98 din motivarea regulamentulului în litigiu că, ținând seama de activitățile de import ale producătorilor comunitari, existența unor taxe avusese o incidență negativă asupra activității lor globale și că, pe lângă cheltuielile care rezultă din taxele

59 — Hotărârea Timex/Consiliul și Comisia (264/82, EU:C:1985:119, punctele 14 și 15).

60 — A se vedea în special criticile adresate împotriva acestui criteriu de către Van Ginderachter, E., *op. cit.*

antidumping legate de import, măsurile împiedicaseră acești producători să își optimizeze gama de producție, portofoliul de clienți și, în consecință, rentabilitatea, afectând în același timp și investițiile, producția, cercetarea-dezvoltarea și alte decizii strategice. În continuare, la punctul 99 din motivarea regulamentului în litigiu, Consiliul a concluzionat că, ținând seama de strategia de aprovizionare a Philips Lighting, o reinstituire a măsurilor nu era în interesul acestui producător.

105. Prin urmare, este necesar să se considere că acțiunea este admisibilă în măsura în care a fost introdusă de recurente, acestea fiind, în calitatea lor dublă de producători comunitari și de importatori, identificate în actele Consiliului și ale Comisiei aferente taxelor antidumping și fiind vizate de anchetele pregătitoare și menționate în calitate de persoane care se opun în regulamentul în litigiu.

106. Ne pare de altfel legitim ca producătorii comunitari aflați în situația recurențelor respective să poată contesta în special faptul că situația lor nu a fost luată în considerare în vederea determinării prejudiciului cauzat industriei comunitare, în sensul articolului 4 alineatul (1) din regulamentul de bază.

107. În măsura în care considerăm că Philips Lighting este vizată în mod direct și individual de regulamentul în litigiu, nu este necesar să se analizeze admisibilitatea acțiunii în anulare în raport cu cea de a doua ipoteză prevăzută la articolul 263 al patrulea paragraf TFUE, potrivit căreia o persoană fizică sau juridică poate formula o acțiune împotriva unui act normativ care nu presupune măsuri de executare în cazul în care acesta o privește direct.

B – *Cu privire la temeinicia recursului*

1. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o interpretare incorectă a articolului 9 alineatul (1) din regulamentul de bază

a) Argumentele părților

108. Recurente susțin, în esență, că Tribunalul s-a întemeiat pe o interpretare eronată a articolului 9 alineatul (1) din regulamentul de bază admitând că Comisia putea continua ancheta în ipoteza diminuării susținerii plângerii, și nu a retragerii acestei plângeri.

109. Recurente subliniază că această interpretare extensivă nu se poate întemeia în mod valabil pe Hotărârea Interpipe Niko Tube și Interpipe NTRP/Consiliul⁶¹, la care se referă Tribunalul la punctul 84 din hotărârea atacată, ținând seama de diferențele dintre contextele de fapt din prezenta cauză și din cea în care s-a pronunțat această hotărâre, că nu are temei nici în modul de redactare sau în regimul prevăzut la articolul 9 alineatul (1) din regulamentul de bază și că nu este susținută nici de practica pusă în aplicare de instituțiile Uniunii în cursul ultimilor 25 de ani.

110. Amintind că cererea de deschidere a procedurii de reexaminare fusese susținută inițial de Osram și de GE Hungary, care reprezentau peste 50 % din producția comunitară totală de CFL-i, înainte ca GE Hungary să informeze Comisia, în urma deschiderii anchetei, că se opunea măsurilor antidumping existente, Consiliul, susținut de Osram și de Comisie, arată că faptul că regulamentul de bază conține dispoziții clare doar în ceea ce privește cerințele referitoare la calitatea procesuală activă în momentul

61 — T-249/06, EU:T:2009:62.

deschiderii anchetei înseamnă că calitatea procesuală activă are un rol doar în acest stadiu, în timp ce gradul de susținere în timpul desfășurării anchetei constituie o problemă diferită, pe care trebuie să o replasăm în contextul informațiilor pe care industria comunitară trebuie să le comunice Comisiei pentru a permite printre altele să se pronunțe cu privire la prejudiciul eventual suferit.

111. Potrivit Consiliului, raționamentul *a fortiori* aplicat de Tribunal este coerent, logic și conform cu metodele de interpretare obișnuite și își găsește susținere în jurisprudența anterioară, care reiese atât din Hotărârea Interpipe Niko Tube și Interpipe NTRP/Consiliul (T-249/06, EU:T:2009:62), cât și din Hotărârea Gem-Year și Jinn-Well Auto-Parts (Zhejiang)/Consiliul (T-172/09, EU:T:2012:532), din care ar rezulta că cerințele referitoare la calitatea procesuală activă prevăzute la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază trebuie îndeplinite doar în momentul deschiderii unei anchete, însă nu neapărat în timpul acesteia. Pentru această instituție, recurențele confundă problema noțiunii de industrie comunitară în scopul verificării calității procesuale active și cea a definirii acestei industrii comunitare în vederea determinării prejudiciului.

112. Consiliul adaugă că, presupunând că se dovedește că instituțiile Uniunii, care dispun de o largă marjă de apreciere pentru a decide dacă este necesar să se încheie o procedură în urma retragerii plângerii, au încheiat, în practica trecută, mai des ancheta în urma unei asemenea retrageri decât au decis să o continue, nu este posibil să se concluzioneze de aici că acestea ar fi trebuit să încheie de asemenea ancheta care a condus la regulamentul la litigiu pentru motivul că susținerea industriei comunitare față de anchetă se diminuase.

b) Analiza noastră

113. Primul motiv conduce la ridicarea problemei pertinentei raționamentului *a fortiori* pe care Tribunalul l-a dezvoltat în temeiul articolului 9 alineatul (1) din regulamentul de bază, reținând, la punctele 85 și 86 din hotărârea atacată, că, deși, în conformitate cu dispoziția menționată, Comisia nu este supusă unei obligații de a încheia procedura de anchetă sau de reexaminare în cazul retragerii plângerii sau a cererii de reexaminare, cu atât mai mult soluția trebuie să fie aceeași în cazul simplei scăderi a nivelului de susținere a uneia dintre acestea.

114. Mai multe argumente ne determină să propunem Curții să adopte soluția reținută de Tribunal.

115. Primul este de ordin literal. Pe de o parte, chiar din dispozițiile articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază reiese că cerința privind reprezentativitatea plângerii care trebuie depusă de industria comunitară sau în numele acesteia condiționează doar „deschiderea anchetei”, iar nu „continuarea procedurii”, odată ce aceasta a fost deschisă. Pe de altă parte, astfel cum a arătat Tribunalul în mod întemeiat la punctul 139 din Hotărârea Interpipe Niko Tube și Interpipe NTRP/Consiliul (T-249/06, EU:T:2009:62) și la punctul 42 din Hotărârea Gem-Year și Jinn-Well Auto-Parts (Zhejiang)/Consiliul (T-172/09, EU:T:2012:532), precum și la punctul 84 din hotărârea atacată, regulamentul de bază nu conține nicio obligație a Comisiei de a încheia o procedură antidumping în curs atunci când nivelul de susținere a plângerii a coborât sub un prag minim de 25 % din producția comunitară. Acesta nu cuprinde nici vreo dispoziție care ar obliga Comisia să încheie procedura atunci când nivelul plângerii coboară sub pragul de 50 % din partea din producția comunitară care și-a exprimat o opinie cu privire la plângere. Teza potrivit căreia nivelul de reprezentativitate prevăzut la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază ar trebui să se mențină pe toată perioada anchetei, chiar a procedurii antidumping, nu are, așadar, niciun punct stabil textual în acest regulament, care, dimpotrivă, nu impune cu claritate o astfel de cerință decât în momentul depunerii plângerii și numai pentru deschiderea anchetei.

116. Al doilea argument se întemeiază pe o interpretare contextuală și finalistă a articolului 9 alineatul (1) din regulamentul de bază. Această dispoziție, care conferă instituțiilor Uniunii posibilitatea de a continua procedura atunci când plângerea este retrasă după deschiderea anchetei⁶², trebuie, astfel cum arată în mod întemeiat Consiliul și Comisia, apropiată de articolul 5 alineatul (6) din acest regulament, care oferă Comisiei o putere de inițiativă care îi permite, în circumstanțe speciale, să deschidă din oficiu o anchetă în cazul în care este în posesia unor elemente de probă suficiente cu privire la existența unui dumping și a unui prejudiciu care se află în legătură de cauzalitate cu acesta. În același sens, articolul 11 alineatul (2) primul paragraf din regulamentul de bază permite Comisiei să efectueze din proprie inițiativă o reexaminare a măsurilor antidumping care urmează să expire. La aceste dispoziții procedurale care conferă Comisiei o marjă de apreciere, înainte de constatarea existenței unui dumping și a unui prejudiciu, pentru a decide cu privire la deschiderea sau cu privire la continuarea unei anchete inițiale sau a unei reexaminări, independent de comportamentul sau inacțiunea industriei comunitare, se adaugă dispoziții de fond care recunosc, în aval, după constatarea dumpingului și a prejudiciului cauzat industriei comunitare, o nouă marjă de manevră instituțiilor Uniunii în cadrul adoptării de măsuri antidumping. Astfel, conform articolului 21 alineatul (1) din regulamentul de bază, luarea în considerare a „[tuturor] interesel[or] aflate în joc în ansamblul lor”, inclusiv a celor ale utilizatorilor și ale consumatorilor, permite instituțiilor Uniunii să nu aplice măsuri antidumping chiar dacă s-a constatat existența unui dumping și a unui prejudiciu care rezultă din acesta pentru industria comunitară. În sfârșit, astfel cum a arătat Curtea în Hotărârea Fediol/Comisia (191/82, EU:C:1983:259), Comisia dispune de o „foarte mare putere de apreciere” pentru a stabili, în funcție de interesele Comunității, măsurile pe care trebuie să le ia eventual pentru a face față situației constatate⁶³.

117. Aceste diferite norme atât procedurale, cât și de fond reflectă ideea potrivit căreia acțiunea antidumping este de natură să protejeze nu numai interese private, în speță interesele categoriale ale producătorilor respectivului produs, ci și interesul general al Uniunii. În cazul în care modalitatea de declanșare normală a anchetei este plângerea depusă de industria comunitară, „dreptul de a depune plângere”⁶⁴ recunoscut reclamantilor nu înseamnă că aceștia ar avea de asemenea dreptul să încheie ancheta prin retragerea plângerii sau a susținerii lor. În cazul în care garanții procedurale delimitează exercitarea acțiunii antidumping, procedura antidumping nu este totuși „problema” producătorilor comunitari sau a unora dintre ei care i-ar putea pune capăt atunci când le pare oportun.

118. Un al treilea argument de ordin practic pledează, în opinia noastră, în favoarea soluției reținute de Tribunal. În cursul procedurii antidumping, poziția reclamantilor și cea a producătorilor comunitari care și-au făcut cunoscută susținerea sau opoziția față de plângere pot evolua în mai multe rânduri, în momente diferite și în direcții opuse. Un producător comunitar care susținea plângerea își poate retrage sprijinul și poate rămâne fără un punct de vedere sau poate să se opună acesteia, în timp ce alt producător, care se opunea plângerii, poate decide să o susțină, fără ca aceste schimbări de poziție să fie neapărat în raport cu prejudiciul suferit⁶⁵.

119. Toate aceste argumente ne determină să propunem respingerea primului motiv care nu ne pare fondat.

62 — În conformitate cu dispozițiile articolului 5 alineatul (8) din regulamentul de bază, în cazul în care plângerea poate fi retrasă înainte de deschiderea anchetei, se consideră că nu a fost depusă.

63 — Punctul 26 din această hotărâre.

64 — Punctul 11 din hotărârea menționată.

65 — A se vedea Didier, P., „Le code anti-dumping du cycle de l'Uruguay: impact dans la Communauté”, *Cahiers de droit européen*, 1994, nr. 3 și 4, p. 251, care observă că susținerea sau opoziția față de o plângere se poate datora unor motive multiple și că, de exemplu, mulți producători naționali pot susține o plângere atât timp cât un astfel de sprijin „nu implică din partea lor nicio obligație financiară sau intelectuală” (p. 291).

2. Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o interpretare eronată a articolului 4 alineatul (1) și a articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază

a) Argumentele părților

120. Recurente susțin, în esență, că Tribunalul a reținut o interpretare eronată a articolului 4 alineatul (1) și a articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază atunci când a definit industria comunitară, în măsura în care nu a ținut seama de al doilea criteriu cumulativ de stabilire a noțiunii de procent semnificativ care impune ca producția comunitară care susține cererea să reprezinte cel puțin 50 % dintre producătorii care au adoptat o poziție cu privire la aceasta. Subliniind că definiția industriei comunitare constituie una dintre etapele esențiale care trebuie să permită evaluarea prejudiciului, ele consideră că soluția adoptată de Tribunal este contrară atât modului de redactare a articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază, cât și practicii urmate până în prezent de către instituțiile Uniunii. În consecință, Curtea ar trebui să anuleze hotărârea atacată și să se pronunțe definitiv asupra litigiului, anulând regulamentul în litigiu.

121. Consiliul, Osram și Comisia susțin că recurente confundă două problematici distincte referitoare, prima dintre ele, la calitatea procesuală activă în momentul depunerii plângerii sau a cererii de reexaminare, iar cea de a doua, la determinarea prejudiciului în cursul procedurii. Or, pragul de 50 % prevăzut la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază s-ar aplica doar calității procesuale active în momentul deschiderii anchetei. În opinia Consiliului și a Comisiei, la punctul 93 din hotărârea atacată, Tribunalul a efectuat în mod întemeiat această distincție, potrivit jurisprudenței și practicii instituțiilor Uniunii, și a dedus de aici tocmai faptul că, pentru determinarea procentului semnificativ din industria comunitară în scopul evaluării prejudiciului, trebuie luat în considerare doar pragul minim de 25 %, care se raportează la producția comunitară totală, iar nu pragul de 50 %, care corespunde unui procent diferit, cel al producătorilor comunitari care și-au exprimat o opinie cu privire la plângere.

b) Analiza noastră

122. În temeiul articolului 1 alineatul (1) din regulamentul de bază, un produs care face obiectul unui dumping poate fi supus unei taxe antidumping numai în cazul în care punerea sa în liberă circulație în cadrul Uniunii cauzează un prejudiciu, termenul „prejudiciu” fiind interpretat, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din același regulament, ca un prejudiciu important adus unei industrii comunitare, pericolul de prejudiciu important adus unei industrii comunitare sau o întârziere semnificativă în crearea unei industrii comunitare.

123. În plus, conform articolului 4 alineatul (1) din regulamentul de bază, noțiunea de industrie comunitară, în special în vederea determinării existenței unui prejudiciu, înseamnă totalitatea producătorilor comunitari de produse similare sau cei dintre ei ale căror producții suplimentare constituie un procent semnificativ, în sensul articolului 5 alineatul (4) din acest regulament, din producția comunitară totală a acestor produse. Astfel, prevăzând totodată că industria comunitară cuprinde în principiu totalitatea producătorilor de produse similare, regulamentul menționat, ținând seama de dificultățile de identificare a tuturor producătorilor, în special în ipoteza unei industrii în mare măsură fragmentate, care cuprinde un număr foarte mare de mici producători, oferă de asemenea posibilitatea de a lua în considerare numai o parte dintre aceștia, din moment ce constituie un „procent semnificativ” din producția comunitară.

124. Reiese de aici că două opțiuni coexistă pentru identificarea producției comunitare în privința căreia se va determina prejudiciul, fără ca, de altfel, regulamentul de bază să stabilească o ierarhie între ele.

125. Noțiunea de procent semnificativ constituie, așadar, o noțiune fundamentală a reglementării antidumping. Astfel, dat fiind că regulamentul de bază nu permite sancționarea dumpingului decât cu condiția ca acesta să cauzeze un prejudiciu, posibilitatea de a se întemeia pe un „procent semnificativ” facilitează totuși sarcina Comisiei de a constata existența unui prejudiciu care să îi permită să își întemeieze analiza doar pe situația unei părți din producătorii comunitari.

126. Articolul 4 alineatul (1) din regulamentul de bază nu definește noțiunea de procent semnificativ din producția comunitară totală în alt mod decât prin trimiterea la articolul 5 alineatul (4) din acest regulament. Or, întinderea care trebuie acordată acestei trimiteri nu ne pare clară.

127. Deși legiuitorul Uniunii a urmărit să creeze în aparență, prin respectiva trimitere, o legătură între pragul de reprezentativitate a plângerii în vederea deschiderii unei anchete antidumping și determinarea producției naționale relevante pentru stabilirea existenței unui prejudiciu, nu este mai puțin adevărat că articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază nu are drept obiect definirea noțiunii de procent semnificativ, care, de altfel, nu este nici măcar menționată în acesta.

128. În plus, această dispoziție stabilește o prezumție de reprezentativitate a plângerii printr-o trimitere la un criteriu dublu. În timp ce procentul de 25 % se calculează cu privire la producția totală a produsului similar, procentul de 50 % se calculează în funcție doar de producția producătorilor care au exprimat o opinie, favorabilă sau defavorabilă, cu privire la plângere. Cu toate acestea, reiese cu claritate din dispozițiile articolului 4 alineatul (1) din regulamentul de bază că procentul semnificativ trebuie stabilit exclusiv în funcție de „producția comunitară totală” a produsului similar, fără a ține seama de producția care provine din partea industriei comunitare care și-a exprimat susținerea sau opoziția față de plângere.

129. În sfârșit, lipsa unei definiții a noțiunii de procent semnificativ la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază și trimiterea făcută la această dispoziție la un dublu criteriu de reprezentativitate, în condițiile în care articolul 4 alineatul (1) din același regulament nu prevede decât unul dintre acestea, lipsește interpretarea noțiunii „procent semnificativ în sensul articolului 5 alineatul (4)”, de o semnificație evidentă, chiar de orice semnificație.

130. Dat fiind că o interpretare literală a articolului 4 alineatul (1) și a articolului 5 alineatul (4) din regulamentul de bază nu este de natură să răspundă în mod univoc la întrebarea adresată, aceste dispoziții trebuie interpretate, pe de o parte, în lumina obiectivelor pe care le urmăresc, precum și a sistemului și a economiei generale a regulamentulului de bază și, pe de altă parte, în conformitate cu Acordul privind aplicarea articolului VI din Acordul general pentru tarife și comerț 1994 (GATT)⁶⁶.

131. În primul rând, deși regulamentul de bază presupune doar o singură definiție a industriei comunitare, nu este mai puțin adevărat că articolul 4 alineatul (1) și articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază sunt două dispoziții independente una de cealaltă care se situează în două stadii diferite ale procedurii antidumping și respectă logici distincte. Astfel cum arată în mod întemeiat Consiliul și Comisia, în timp ce articolul 5 alineatul (4) din acest regulament privește, în momentul deschiderii anchetei, stabilirea pragului de reprezentativitate a plângerii, pentru a garanta ca aceasta să fie susținută de un număr suficient de important de producători comunitari, articolul 4 alineatul (1) din regulamentul menționat coroborat cu articolul 3 alineatul (1) din acesta privește, în cursul anchetei, determinarea prejudiciului pe care practicile de dumping îl cauzează industriei comunitare.

66 — JO L 336, p. 103, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 112, denumit în continuare „Acordul antidumping”. Acest acord figurează în anexa 1A la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), semnat la Marrakech la 15 aprilie 1994 și aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competență sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO 1994, L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3).

Aceste din urmă dispoziții corespund unui obiectiv diferit, respectiv de a permite instituțiilor Uniunii să analizeze prejudiciul în pofida dificultății, chiar a imposibilității de a reuni elemente obiective de evaluare pentru totalitatea producătorilor comunitari, în special atunci când piața produsului în discuție este o piață foarte fragmentată pe care intervin numeroși producători.

132. În al doilea rând, trebuie amintit că, în cazul în care, potrivit unei jurisprudențe iterative, Acordul de instituire a OMC, precum și acordurile care figurează în anexele 1, 2 și 3 la acest acord nu figurează, în principiu, printre normele în lumina cărora Curtea controlează legalitatea actelor instituțiilor Uniunii⁶⁷, nu este mai puțin adevărat că, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, supremația acordurilor internaționale încheiate de Uniune față de textele de drept derivat impune ca acestea din urmă să fie interpretate, în măsura posibilului, în conformitate cu acordurile respective⁶⁸, în special atunci când astfel de texte urmăresc precis să pună în aplicare un acord internațional încheiat de Uniune⁶⁹. Astfel, independent de problema dacă circumstanțele speței corespund uneia dintre cele două ipoteze enunțate de Curte în Hotărârile Fediol/Comisia (70/87, EU:C:1989:254) și Nakajima/Consiliul (C-69/89, EU:C:1991:186), în care revine instanței Uniunii sarcina de a controla legalitatea actelor Uniunii în lumina normelor OMC, principiul interpretării conforme, inerent supremației acordurilor internaționale încheiate de Uniune în raport cu texte de drept derivat, impune să se țină seama de interpretarea acordului antidumping la interpretarea dispozițiilor corespunzătoare din regulamentul de bază. În consecință, articolul 4 alineatul (1) din acest regulament, care, astfel cum am arătat, este susceptibil, dată fiind ambiguitatea sa, de mai multe interpretări, trebuie interpretat, în măsura posibilului, în sensul conformității sale cu dispozițiile comparabile ale articolului 4.1 din acordul antidumping, care se referă și la noțiunea de proporție majoră pentru a defini, în sensul acordului menționat, expresia „ramură de producție națională”.

133. În această privință, raportul grupului special al OMC din 22 aprilie 2003, intitulat „Argentina – Taxe antidumping definitive privind carnea de pasăre care provine din Brazilia”⁷⁰, și cel al organului de apel al OMC din 15 iulie 2011, intitulat „Comunitățile Europene – Măsuri antidumping definitive privind anumite elemente de fixare din fier sau din oțel originare din China”⁷¹, furnizează informații utile cu privire la interpretarea noțiunii de procent semnificativ.

134. Grupul special al OMC, în raportul din 22 aprilie 2003, a considerat că noțiunea de procent semnificativ în vederea definirii ramurii de producție națională ar trebui interpretată ca un procent „important, serios sau semnificativ” din producția națională totală și că articolul 4.1 din acordul antidumping nu prevedea ca ramura de producție națională să fie constituită din producători naționali care reprezintă peste 50 % din producția națională totală⁷². În speța care i-a fost prezentată, grupul special al OMC a admis, în consecință, ca ramura de producție națională să fi fost definită ca fiind constituită din producători naționali care reprezintă doar 46 % din producția națională totală⁷³.

135. Organul de apel al OMC, în raportul din 15 iulie 2011, după ce a constatat că articolul 4.1 din acordul antidumping nu indica o proporție specifică care să permită să se evalueze dacă un anumit procent constituia o „proporție majoră”⁷⁴, a arătat că, ținând seama de contextul său, această expresie trebuia interpretată ca fiind o proporție „relativ ridicată” din producția națională totală, care „va reflecta în mod normal în mare măsură producția națională totală”⁷⁵.

67 — Hotărârea LVP (C-306/13, EU:C:2014:2465, punctul 44 și jurisprudența citată).

68 — A se vedea Hotărârile Z. (C-363/12, EU:C:2014:159, punctul 72 și jurisprudența citată), precum și Glatzel (C-356/12, EU:C:2014:350, punctul 70 și jurisprudența citată).

69 — A se vedea Hotărârea Petrotub și Republica/Consiliul (C-76/00 P, EU:C:2003:4, punctul 57 și jurisprudența citată).

70 — WT/DS241/R.

71 — WT/DS397/AB/R.

72 — WT/DS241/R (punctul 7.341).

73 — *Ibidem* (punctul 7.344).

74 — WT/DS397/AB/R (punctul 411).

75 — *Ibidem* (punctul 412).

136. În continuare, insistând asupra importanței determinării exacte a prejudiciului, organul de apel al OMC a precizat că, deși recurgerea la noțiunea de proporție majoră ar permite, în special în ipoteza unei piețe fragmentate între numeroși producători, să se atenueze obstacolele practice în calea obținerii unor informații cu privire la totalitatea producție, reținând, dacă este nevoie, o proporție mai mică decât cea ce este admisibil în mod normal pe o piață mai puțin fragmentată, trebuia să se procedeze totuși de așa natură încât definirea ramurii de producție națională „să poată furniza numeroase date care să garanteze o analiză exactă a prejudiciului” și să nu introducă, așadar, un risc important de asimetrie a datelor economice și de denaturare la stabilirea existenței unui prejudiciu⁷⁶.

137. În sfârșit, examinând argumentul Uniunii care susținea că trebuie să se ia în considerare, pentru a defini proporția majoră în sensul articolului 4.1 din acordul antidumping, pragurile care figurează la articolul 5.4 din același acord și că, în consecință, era admisibil să se considere că producătorii care reprezintă 25 % sau mai mult din producția națională puteau reprezenta în mod legitim o proporție majoră din producția totală, organul de apel al OMC a considerat că nu exista „niciun temei textual pentru o astfel de afirmație” și că, chiar dacă Uniunea afirma că discuțiile cu privire la proporția majoră și reprezentativitate fuseseră efectuate în timpul negocierilor, acest lucru nu schimba nimic cu privire la faptul că nu se ajunsese la niciun acord cu privire la stabilirea unei proporții specifice care să permită să se stabilească ceea ce, în mod abstract, constituie o „proporție majoră”. În opinia acestuia, articolele 4.1 și 5.4 din acordul antidumping privesc aspecte diferite ale procedurii antidumping, întrucât primul definește ramura de producție națională pertinentă în vederea stabilirii existenței unui prejudiciu, în timp ce al doilea stabilește, independent de modalitatea în care trebuie definită ramura de producție națională, un prag minim cu privire la susținerea cererii de deschidere a unei anchete⁷⁷.

138. În definitiv, organul de apel al OMC, deși a luat în considerare natura fragmentată a pieței în discuție, a considerat în acest litigiu că pragul de 27 % reținut de Comisie în „[u]rma aplic[ării] unui punct de referință [de 25 %] fără nicio legătură cu interpretarea corectă a expresiei «o proporție majoră»” constituia un procent prea redus pentru a reprezenta o asemenea proporție⁷⁸.

139. Din analiza pe care am efectuat-o reiese că o singură interpretare a noțiunii de proporție majoră este posibilă în prezent. Ea este să se considere că această noțiune trebuie interpretată ca presupunând un procent suficient de semnificativ din producția comunitară pentru a reprezenta, într-o anumită măsură, o reflecție relativ fidelă a acesteia. Cu alte cuvinte, legătura textuală dintre articolul 4 alineatul (1) și articolul 9 alineatul (4) din regulamentul de bază, pe care Comisia a calificat-o de altfel în cadrul ședinței drept „nefericită”, este contrară atât spiritului, cât și logicii și obiectivelor reglementării antidumping a Uniunii, astfel cum este interpretată în raport cu acordul antidumping, și, în consecință, trebuie considerată ca fiind lipsită de orice conținut normativ.

140. A admite, astfel cum a statuat Tribunalul, că proporția majoră poate fi egală doar cu un sfert din producția comunitară totală ar însemna oferirea posibilității unei adevărate eludări a cerințelor reglementării antidumping, permițând adoptarea unor măsuri doar în favoarea unei minorități a industriei comunitare, chiar dacă trei sferturi din această industrie nu sufereau un prejudiciu.

141. Cu toate acestea, trebuie să se arate că, prin motivul invocat, recurențele nu reproșează Tribunalului că a aplicat acest prag de 25 %. Acestea îi reproșează doar că nu a aplicat în mod cumulativ acest prag și pragul de 50 % prevăzut la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază.

⁷⁶ — *Ibidem* (punctele 413-416).

⁷⁷ — *Ibidem* (punctele 417 și 418).

⁷⁸ — *Ibidem* (punctul 425).

142. Or, a se vedea în trimiterea făcută de articolul 4 alineatul (1) din regulamentul de bază la articolul 5 alineatul (4) din acesta o cerință necondiționată de aplicare cumulativă a celor două praguri menționate la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul respectiv pentru stabilirea reprezentativității plângerii ne pare să se întemeieze pe o interpretare eronată a articolului 4 alineatul (1) din același regulament, care prevede că procentul semnificativ trebuie stabilit în raport cu „producția comunitară totală”, iar nu cu partea din producția națională care și-a exprimat o opinie cu privire la plângere.

143. În consecință, considerăm că al doilea motiv de recurs, prin care se reproșează hotărârii atacate doar că nu a aplicat în mod cumulativ cele două praguri prevăzute la articolul 5 alineatul (4) din regulamentul de bază, nu este fondat.

144. Prin urmare, recursul poate fi respins fără să fie necesar să mai fie examinată problema dacă instituțiile Uniunii au săvârșit o eroare vădită de apreciere prin faptul că au considerat că analiza continuării sau a reparației prejudiciului putea fi efectuată pe baza datelor unui singur producător, reprezentând 48 % din producția comunitară totală.

145. Ne vom limita să observăm că, în situația specială a pieței în cauză, împărțită între patru producători comunitari care desfășoară, în paralel cu activitatea lor de producție în cadrul Uniunii, activități de import, nu ne pare contrar logicii reglementării antidumping ca instituțiile Uniunii să fi ținut seama de prejudiciul cauzat aceluia dintre producători care producea cel mai mult în Uniune și importa cel mai puțin în raport cu procentul vânzărilor pe care le realiza.

146. Acestea sunt motivele pentru care considerăm că este necesar să se respingă al doilea motiv.

V – Concluzie

147. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să se pronunțe după cum urmează:

- 1) Respinge recursul.
- 2) Obligă Philips Lighting Poland SA și Philips Lighting BV la plata cheltuielilor de judecată.